

L Ä R A R H A N D L E D N I N G

HELIGA SKRIFTER

ISLAM

Tänket bakom filmen

Fördomar bekämpas genom kunskap! Syftet bakom filmerna är att vi vill öka kunskapen om våra världsreligioner och därmed minska klyftor mellan oss människor, både inom Sverige och globalt.

Filmserien INblick i världsreligionerna är en filmserie i religion för årskurs 6 och uppåt och bygger på läroplanen för grundskolan Lgr 11. Varje film har ett tema som utgår från syftesbeskrivning och det centrala innehållet inom ämnet religion.

Vilka centrala tankegångar finns i våra världsreligioner och hur tar de sig uttryck i heliga rum och platser, heliga skrifter, ritualer, högtider, levnadsregler, ledarroller, symboler, frågor om döden m.m.? Vilken betydelse har religionerna för människors identitet, livsstil och grupptillhörighet? Hur resonerar de olika religionerna kring jämställdhet och könsroller?

Filmserien tar upp bland annat de här frågeställningarna och belyser dem från olika perspektiv. I filmerna deltar representanter för religionerna, både vuxna och ungdomar och andliga ledare. Religionsvetare deltar i syfte att belysa frågeställningarna utifrån ett vetenskapligt perspektiv.

Vår förhoppning är att filmerna bidrar till en fördjupning av kunskap av världsreligionerna samt ger inspiration till samtal och resonemang om religionernas betydelse för oss människor och vårt samhälle.

Förslag på arbetsmetod med filmen i fokus

RT-modellen

Vi utgår från RT-modellen i arbetet med filmerna i INblick-serien. RT (Reciprocal Teaching) utarbetades av forskarna Palincsar och Brown som tog fram fyra grundstrategier som expertläsare använder för att förstå det lästa. Modellen fungerar också utmärkt då det gäller att förstå kontexten i filmer. De fyra grundstrategierna är att förutspå, att ställa frågor, att reda ut oklarheter och att sammanfatta. Detta görs enskilt, i par och alla tillsammans (EPA).

1 Förutspå (innan filmen)

Visa rubriken på filmen t.ex. "ISLAM - Levnadsregler".
Vad tror du att filmen kommer att ta upp?

Låt eleverna först fundera enskilt, sedan i par. Slutligen diskuterar alla tillsammans. Detta gör att man öppnar upp, förbereder sig för vad filmen kan handla om. Efter filmen gör ni en gemensam återkoppling. Stämde det som eleverna förutspådde?

2 Att ställa frågor (under/efter filmen)

Be eleverna att fundera på vilka egna frågor som dök upp under filmvisningen. Efter filmvisningen sätter sig eleverna i mindre grupper (3-4 elever/grupp) och samlar ihop gruppens frågor. Sedan diskuterar man frågorna först i gruppen, sedan alla tillsammans.

Be eleverna att kategorisera frågorna i "Faktafrågor", ex: Varifrån hämtar man levnadsreglerna i Islam? och "Frågor att resonera kring" Ex: Måste en muslimsk kvinna bära sjal/hijab? Varför/ varför inte?. Att få möjlighet att ställa egna frågor skapar nyfikenhet och engagemang hos eleverna. Uppmuntra gärna eleverna att problematisera, d.v.s. att ställa frågor som kräver diskussion av gruppen. Uppmuntra att använda frågeord som Vad, När, Var, Hur och Varför. Uppmuntra också eleverna att ställa frågor som har koppling till deras egna erfarenheter.

3 Att reda ut (efter filmen)

I detta moment diskuteras saker som kan reda ut oklarheter som finns kvar efter moment 2 (Att ställa frågor). Det kan vara nya begrepp som man stött på i filmen eller andra frågor som behöver diskuteras.

I lärrarhandledningen finns förslag på frågor som du som pedagog kan använda ifall inte gruppen redan har diskuterat dessa. I lärrarhandledningen finns också en lista på ord och begrepp som ni med fördel kan reda ut tillsammans.

Låt eleverna diskutera ord och begrepp parvis innan alla diskuterar tillsammans.

4 Att sammanfatta (efter filmen)

Be eleverna att sammanfatta med egna ord vad de har lärt sig.

Utgå gärna ifrån frågorna som ni har diskuterat kring.

Sammanfattningen kan ske enskilt, men också parvis och/eller i grupp. Anpassa strukturen kring sammanfattningen efter det som passar gruppen bäst.

Ämne: Religion | Målgrupp: Årskurs 4-6, 7-9

Kopplingar till LGR 11

Syfte

Undervisningen i ämnet religionskunskap ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper om religioner och andra livsåskådningar i det egna samhället och på andra håll i världen. Genom undervisningen ska eleverna bli uppmärksamma på hur människor inom olika religiösa traditioner lever med, och uttrycker, sin religion och tro på olika sätt.

Undervisningen ska även ge kunskap om och förståelse för hur kristna traditioner har påverkat det svenska samhället och dess värderingar.

Genom undervisningen ska eleverna ges förutsättningar att kunna tolka kulturella uttryck med anknytning till religiösa traditioner. Eleverna ska också ges möjligheter att utveckla kunskap om hur man kritiskt granskar källor och samhällsfrågor med koppling till religioner och andra livsåskådningar.

Undervisningen ska bidra till att eleverna utvecklar kunskaper om hur olika religioner och livsåskådningar ser på frågor som rör kön, jämställdhet, sexualitet och relationer.

Genom undervisningen i ämnet religionskunskap ska eleverna sammanfattningsvis ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att:

- analysera kristendomen, andra religioner och livsåskådningar samt olika tolkningar och bruk inom dessa,
- söka information om religioner och andra livsåskådningar och värdera källornas relevans och trovärdighet.
- reflektera över livsfrågor och sin egen och andras identitet.

Förmågor som tränas

I den här filmserien tränas framförallt förmågorna:

1. Begreppslig förmåga
2. Analysförmåga
3. Kommunikativ förmåga
4. Metakognitiv förmåga

Ämne: Religion | **Målgrupp:** Årskurs 4-6, 7-9

Centrala innehåll i årskurs 4-6

- Ritualer och religiöst motiverade levnadsregler samt heliga platser och rum i kristendomen och i de andra världsreligionerna islam, judendom, hinduism och buddhism.
- Centrala tankegångar bakom ritualer, levnadsregler och heliga platser i kristendomen och de andra världsreligionerna, till exempel som de uttrycks i religiösa berättelser i Bibeln och andra urkunder.
- Hur olika livsfrågor, till exempel synen på kärlek och vad som händer efter döden, skildras i religioner och andra livsåskådningar.
- Vad religioner och andra livsåskådningar kan betyda för människors identitet, livsstil och grupptillhörighet.
- Vardagliga moraliska frågor som rör flickors och pojkars identiteter och roller, jämställdhet, sexualitet, sexuell läggning samt utanförskap och kränkning.
- Frågor om vad ett bra liv kan vara och vad det kan innebära att göra gott.

Centrala innehåll i årskurs 7-9

- Centrala tankegångar och urkunder i världsreligionerna islam, judendom, hinduism och buddhism.
- Sambandet mellan samhälle och religion i olika tider och på olika platser.
- Konflikter och möjligheter i sekulära och pluralistiska samhällen, till exempel i frågor om religionsfrihet, sexualitet och synen på jämställdhet.
- Hur religioner och andra livsåskådningar kan forma människors identiteter och livsstilar.
- Riter, till exempel namngivning och konfirmation, och deras funktion vid formandet av identiteter och gemenskaper i religiösa och sekulära sammanhang.
- Hur olika livsfrågor, till exempel synen på kärlek och vad som händer efter döden, skildras i religioner och andra livsåskådningar.

ORD & BEGREPP

HELIGA SKRIFTER

Helig
Skrift
Profet
Ängeln Gabriel
Koran = recitation
Suror = kapitel
Hadither = Profetens liv och tradition samlade i böcker
Siran = Berättelser om Mohammeds liv
Patriarkalt samhälle

FAKTAFRÅGOR

HELIGA SKRIFTER

Fråga:

Vad är en skrift? Vilka syften kan skrifter ha?

Svar:

Fråga:

Vad är en helig skrift?

Svar:

Fråga:

Vad skiljer en helig skrift mot en vanlig skrift?

Svar:

Fråga:

Ge exempel på islams heliga skrifter.

Svar:

Fråga:

Vilken av islams heliga skrifter anses vara viktigast? Varför då, tror du?

Svar:

Fråga:

Hur gick det till när Mohammed fick Koranen uppenbarad för sig, enligt berättelsen?

Svar:

FAKTAFRÅGOR, fortsättning

Fråga: Hur gammal är Koranen?	Svar:
Fråga: Vilka kan ha skrivit ner Koranen?	Svar:
Fråga: Skrevs Koranen för män eller kvinnor? Eller för alla?	Svar:
Fråga: Vad handlar Koranen om?	Svar:
Fråga: Hur är Koranen uppdelad?	Svar:
Fråga: Vad är en sura?	Svar:
Fråga: Hur många suror finns det i Koranen?	Svar:

FAKTAFRÅGOR, fortsättning

Fråga: Vilket språk är Koranen skriven på?	Svar:
Fråga: Vad betyder ordet Koran?	Svar:
Fråga: Varför tvättar man sig innan man läser Koranen?	Svar:
Fråga: Hur kan man använda Koranen? Ge olika exempel.	Svar:
Fråga: Vad är Haditherna?	Svar:
Fråga: Vad betyder ordet "Hadither"?	Svar:
Fråga: Hur många Hadither finns det?	Svar:

FAKTAFRÅGOR, fortsättning

Fråga: Vad handlar Haditherna om?	Svar:
Fråga: Hur kan haditherna användas?	Svar:
Fråga: Vad är skillnaden på Haditherna och Koranen?	Svar:
Fråga: Vilka andra exempel på islams heliga skrifter tar filmen upp?	Svar:
Fråga: Vad handlar Siran om?	Svar:

FRÅGOR ATT RESONERA KRING HELIGA SKRIFTER

Resonera kring de svar personerna i filmen ger på följande frågor
samt resonera om vad du tycker.

- Är det nödvändigt att det finns heliga skrifter?
- Hur kan heliga skrifter brukas och missbrukas? Känner du till några historiska exempel eller några exempel från samhället idag då heliga skrifter påverkat eller påverkar människor negativt?
- Mohammed fick Koranen av ängeln Gabriel, enligt berättelsen. Kan det stämma? Hitta argument för och emot att berättelsen stämmer.
- Man vet inte helt säkert hur gammal Koranen är eller exakt när den blev nedtecknad. Hur kan det komma sig?
- Man vet inte med säkerhet om det är män eller kvinnor som skrivit ned Koranen. Vad tyder på att det är män?
- På vilket sätt kan man märka att Koranen skrevs i ett patriarkalt samhälle?
- Hur viktig är Koranen för de olika muslimerna i filmen? Har du någon helig skrift som är viktig för dig?
- Vilken av islams heliga skrifter är viktigast, tror du? Koranen, Hadither eller Siran? Varför då?
- Att man skapar islamska lagar utifrån Hadither i vissa länder, hur kan det påverka lagarna och människorna som måste följa lagarna?
- Resonera om Koranen - Haditherna - Vingummi. Tror du att man som muslim får äta vingummi enligt islams heliga skrifter? Varför/varför inte?
- Hur tar sig islams centrala tankegångar sig uttryck i de heliga skrifterna?

FÖRSLAG PÅ FLER AKTIVITETER HELIGA SKRIFTER

Recitera

Välj en skrift och recitera den. Du behöver inte sjunga men träna in läsningen och försök recitera poetiskt.

Skapa

Skriv kalligrafi. Välj något skrivet på arabiska och ta reda på vad det betyder. Gör en tavla och färglägg vackert runt om

Besök en moské

Förbered frågor med följande fokusområden:

Levnadsregler, Heliga rum, Ledare, Heliga skrifter, Symboler, Guds bilden, Bön och ritualer, Skapelsen och ursprung, Högtider, Efter döden, Identitet och tro eller Heliga platser.

Intervjua en muslim

Välj kvinnor, män. Muslimer i olika åldrar och med olika syn. Spela in en film eller gör en podd. Fråga vad Koranen, Haditherna och de andra heliga skrifterna betyder för dem och hur de använder dem.

Muslim för en dag

Berätta hur en dag i ett muslimskt liv kan se ut. Spela in en film, skriv, eller gör en podd.

Jämför religioner

Jämför Islam med din egen religion inom något fokusområde. Om någon är muslim väljer hen att jämföra med annan valfri religion.